

<http://hallofpeople.com/gr/>

Μιχαήλ Μπακούνιν

Η Παρισινή Κομμούνα και η ιδέα του Κράτους

(Απόσπασμα)

Ο δρόμος που οδηγεί απ' τη συγκεκριμένη πραγματικότητα στη θεωρία κι αντίστροφα, είναι η επιστημονική μέθοδος κι αποτελεί τον πραγματικό δρόμο. Στον πρακτικό κόσμο είναι η κίνηση της κοινωνίας προς οργανωτικές μορφές που θα καθρεφτίζουν την ίδια τη ζωή σ' όλες τις πτυχές και την πολυπλοκότητά της, σ' όσο το δυνατόν μεγαλύτερη έκταση.

Τέτοιος είναι ο δρόμος των ανθρώπων για την πλήρη απελευθέρωση, που θα είναι προσιτή σ' όλους, ο δρόμος της αναρχικής κοινωνικής επανάστασης, που θα προέλθει από τους ίδιους τους ανθρώπους, μια στοιχειώδης δύναμη, που θα εξαλείψει όλα τα εμπόδια. Αργότερα, θα ξεπροβάλλουν αυθόρμητα απ' τα βάθη της λαϊκής ψυχής οι νέες δημιουργικές μορφές της κοινωνικής ζωής. Ο δρόμος των κυρίων μεταφυσικών είναι εντελώς διαφορετικός.

Μεταφυσικός είναι ο όρος που χρησιμοποιούμε για τους οπαδούς του Χέγκελ και τους Θετικιστές και γενικά για όλους εκείνους που λατρεύουν την επιστήμη σα Θεό, όλους εκείνους τους σύγχρονους Θαυμαστές του Προκρούστη, οι οποίοι, με τον ένα τρόπο ή τον άλλο, έχουν δημιουργήσει ένα ιδανικό πρότυπο κοινωνικής οργάνωσης, ένα στενό κελί, μέσα στο οποίο επιθυμούν να σπρώξουν τις μελλοντικές γενιές, όλους εκείνους, που αντί να δουν την επιστήμη σαν μια μόνο από τις βασικές εκδηλώσεις της φυσικής και κοινωνικής ζωής, επιμένουν πως όλη η ζωή κλείνεται στις αναγκαστικά πειραματικές επιστημονικές θεωρίες τους. Οι μεταφυσικοί και οι Θετικιστές, όλοι αυτοί οι κύριοι που θεωρούν σαν αποστολή τους να επιβάλλουν αυταρχικά τους νόμους της ζωής στ' όνομα της επιστήμης, είναι συνειδητά ή ασυνείδητα αντιδραστικοί. Αυτό είναι πολύ εύκολο ν' αποδειχθεί.

Η επιστήμη με την πραγματική έννοια αυτής της λέξης, η πραγματική επιστήμη, είναι σήμερα προσιτή σε μια ασήμαντη μόνο μειονότητα. Για παράδειγμα, ανάμεσά μας στη Ρωσία πόσοι διακεκριμένοι επιστήμονες υπάρχουν σ' ένα πληθυσμό 8 εκατομμυρίων; Πιθανόν χίλιοι να απασχολούνται σε επιστημονικούς τομείς, άλλα όχι περισσότεροι από λίγες

εκατοντάδες μπορούν να θεωρηθούν πρώτης κλάσεως, σοβαροί επιστήμονες. «Αν η επιστήμη έπρεπε να υπαγορεύει τους νόμους, η συντριπτική πλειοψηφία, πολλά εκατομμύρια ατόμων, θα κυβερνούσαν από 100 ή 200 ειδικούς. Στην πραγματικότητα, θα ήταν ακόμα λιγότεροι από τον υπολογισμό αυτό, γιατί όλοι οι επιστημονικοί κλάδοι δεν ασχολούνται με την διοίκηση της κοινωνίας. Αυτό θα ήταν το καθήκον της κοινωνιολογίας — της επιστήμης των επιστημών — που προϋποθέτει, στην περίπτωση ενός καλά εκπαιδευμένου κοινωνιολόγου, ότι αυτός έχει επαρκή γνώση όλων των άλλων επιστημών. Πόσοι τέτοιοι άνθρωποι υπάρχουν στη Ρωσία ή σ' ολόκληρη την Ευρώπη; Είκοσι ή τριάντα; Κι αυτοί οι είκοσι ή τριάντα θα κυβερνούσαν τον κόσμο; Μπορεί κανείς να φανταστεί έναν πιο παράλογο κι άθλιο δεσποτισμό;

Είναι σχεδόν σίγουρο ότι οι είκοσι ή τριάντα αυτοί ειδικοί θα μάλωναν μεταξύ τους κι αν συμφωνούσαν πάνω σε μια γραμμή κοινής πολιτικής αυτό θα γινόταν σε βάρος του ανθρώπινου γένους.

Το βασικό μειονέκτημα του μέσου ειδικού είναι η τάση του να μεγαλοποιεί τη δική του γνώση και να υποτιμά τη γνώση οποιουδήποτε άλλου. Δώστε του την εξουσία ελέγχου και θα γίνει ένας αφόρητος τύραννος. Τι κρίμα θα

ήταν να είναι η ανθρωπότητα σκλάβο τυποποιημένων ειδικών! Δώστε τους απόλυτη εξουσία και θ' αρχίσουν να εφαρμόζουν πάνω σ' ανθρώπινα όντα τα ίδια πειράματα, που οι επιστήμονες κάνουν σήμερα σε κουνέλια και σε σκύλους.

Πρέπει να σεβόμαστε τους επιστήμονες για τα χαρίσματα και τα επιτεύγματά τους, αλλά για να προλάβουμε να μη διαφθαρεί το υψηλό τους ηθικό και διανοητικό επίπεδο, δεν πρέπει να τους παραχωρηθούν ειδικά προνόμια και δικαιώματα διαφορετικά από κείνα που κατέχει ο καθένας — για παράδειγμα, η ελευθερία να εκφράζουν τις πεποιθήσεις, τη σκέψη και τη γνώση τους — ούτε. σ' αυτούς, ούτε σε καμιά άλλη ειδική ομάδα πρέπει να δοθεί εξουσία πάνω σ' άλλους. Εκείνος που του έχει δοθεί η εξουσία θα γίνει αναπόφευκτα ένας καταπιεστής και εκμεταλλευτής της κοινωνίας.

Αλλά μας έχουν πει: «Η επιστήμη δεν θ' αποτελεί για πάντα το προνόμιο λίγων, θα έρθει ο καιρός που θα είναι προσιτή σ' όλους». Μια τέτοια εποχή είναι ακόμα πολύ μακρινή και θα υπάρξουν πολλές κοινωνικές αναταραχές προτού γίνει αληθινό αυτό τ' όνειρο, αλλά και τότε ακόμα ποιος θα ήθελε να εμπιστευτεί τη μοίρα του στα χέρια των ιερέων της επιστήμης;

Νομίζουμε ότι όποιος πιστεύει, πως μετά από μια κοινωνική επανάσταση όλοι θα είναι εξίσου μορφωμένοι, κάνει μεγάλο λάθος. Τότε, όπως και τώρα, η επιστήμη θα παραμείνει ένας απ' τους πολλούς ειδικευμένους τομείς, μόνο που θα πάψει να είναι προσιτή σε λίγα απλώς μέλη της προνομιούχας τάξης. Με την εξάλειψη των ταξικών διακρίσεων, η εκπαίδευση θα είναι προσιτή σ' όλους εκείνους που θα έχουν την ικανότητα και την επιθυμία να την επιδιώξουν, αλλά όχι όμως σε βάρος της χειρωνακτικής εργασίας, πού θα είναι υποχρεωτική για όλους.

Στη διάθεση όλων θα υπάρχει μια γενική επιστημονική εκπαίδευση, ιδιαίτερα η εκμάθηση της επιστημονικής μεθόδου, η συνήθεια της σωστής σκέψης, η ικανότητα γενίκευσης από τ' ατομικά δεδομένα και η ικανότητα να κάνει κανείς περισσότερο ή λιγότερο σωστές, λογικές αφαιρέσεις. Αλλά εγκυκλοπαιδικά πνεύματα. και προχωρημένοι κοινωνιολόγοι θα υπάρχουν πολλοί λίγοι, θα ήταν λυπηρό για το ανθρώπινο γένος, αν σε κάθε στιγμή η θεωρητική σκέψη γινόταν η μοναδική πηγή καθοδήγησης της κοινωνίας, αν μόνη η επιστήμη διαχειριζόταν όλη τη κοινωνική διοίκηση. Η ζωή θα έσβηνε και η ανθρώπινη κοινωνία θα μετατρέπόταν σε μια βουβή και

δουλική αγέλη. Η κυριαρχία της επιστήμης πάνω στη ζωή δεν μπορεί να έχει άλλο αποτέλεσμα παρά μόνο την αποκτήνωση του ανθρώπινου γένους.

Εμείς οι αναρχικοί επαναστάτες είμαστε οπαδοί της εκπαίδευσης για όλο το λαό, της απελευθέρωσης και της μεγαλύτερης δυνατής επέκτασης της κοινωνικής ζωής. Επομένως, είμαστε εχθροί του Κράτους και κάθε μορφής Κρατισμού. Σε αντίθεση με τους μεταφυσικούς, τους θετικιστές κι όλους εκείνους που λατρεύουν την επιστήμη, διακηρύσσουμε ότι η φυσική και η κοινωνική ζωή προηγούνται πάντοτε απ' τη θεωρία, η οποία είναι μόνο μια από τις εκδηλώσεις της ζωής αλλά ποτέ ο δημιουργός της. Έξω απ' τα ανεξάντλητα βάθη της η κοινωνία αναπτύσσεται μέσα από μια σειρά γεγονότα, όχι όμως με μόνη τη σκέψη. Η θεωρία γεννιέται πάντοτε απ' τη ζωή, αλλά ποτέ δεν τη δημιουργεί» σαν τους ανεμοδείχτες και τις πινακίδες των δρόμων δεν δείχνει παρά μόνο την κατεύθυνση και τα διάφορα στάδια της ανεξάρτητης και μοναδικής εξέλιξης της ζωής.

Σύμφωνα μ' αυτή την αντίληψη, ούτε σκοπεύουμε ούτε επιθυμούμε να επιβάλλουμε πάνω μας ή πάνω σ' άλλους ανθρώπους κανένα σχέδιο κοινωνικής οργάνωσης, που είναι παρμένο από βιβλία ή έχει κατασκευαστεί από μας. Έχουμε πειστεί ότι οι λαϊκές μάζες φέρνουν μέσα

τους, μέσα στα ένστικτά τους (που έχουν αναπτυχθεί περισσότερο ή λιγότερο απ' την ιστορική πορεία), στις καθημερινές τους ανάγκες και στις συνειδητές ή ασυνείδητες φιλοδοξίες τους, όλα τα στοιχεία της μελλοντικής κοινωνικής οργάνωσης. Αναζητούμε αυτό το ιδανικό μέσα στους ίδιους τους ανθρώπους. Κάθε Κρατική εξουσία, κάθε Κυβέρνηση απ' την ίδια της τη φύση, τοποθετείται έξω και πάνω απ' τους ανθρώπους και τους υποτάσσει αναπόφευκτα σε μια οργάνωση και σε σκοπούς που είναι ξένοι και αντίθετοι στις πραγματικές ανάγκες και φιλοδοξίες των ανθρώπων. Διακηρύσσουμε ότι είμαστε εχθροί κάθε Κυβέρνησης και κάθε Κρατικής εξουσίας και Κυβερνητικής οργάνωσης γενικά. Νομίζουμε ότι οι άνθρωποι θα μπορούν να είναι ελεύθεροι και ευτυχημένοι μόνον όταν οργανωθούν απ' τη βάση προς τα πάνω σ' εντελώς ελεύθερες και ανεξάρτητες ενώσεις χωρίς τον Κυβερνητικό Πατερναλισμό, αν κι όχι χωρίς την επίδραση μιας ποικιλίας ελεύθερων ατόμων και κομμάτων.

Τέτοιες ιδέες έχουμε, σαν κοινωνικοί επαναστάτες, και γι' αυτό κατά συνέπεια λεγόμαστε αναρχικοί. Δεν διαμαρτυρόμαστε γι' αυτό το όνομα, γιατί πραγματικά είμαστε εχθροί κάθε Κυβερνητικής εξουσίας, αφού γνωρίζουμε ότι μια τέτοια εξουσία διαφθείρει εξίσου εκείνους πού φοράνε

το θώρακά της, κι αυτούς που εξαναγκάζονται να, υποταχτούν σ' αυτήν. Κάτω απ' την καταστρεπτική της επίδραση, οι πρώτοι γίνονται φιλόδοξοι και φανατικοί δεσπότες κι εκμεταλλεύονται τη κοινωνία για χάρη των προσωπικών ή ταξικών τους συμφερόντων, ενώ οι άλλοι γίνονται δούλοι.

Οι κάθε είδους ιδεαλιστές, μεταφυσικοί, θετικιστές, εκείνοι που υποστηρίζουν την κυριαρχία της επιστήμης πάνω στη ζωή κι οι δογματικοί επαναστάτες, υπερασπίζονται όλοι την Κρατική ιδέα και την Κρατική εξουσία με εφάμιλλη αγωνιστικότητα, γιατί βλέπουν σ' αυτή, σα συνέπεια των συστημάτων τους, τη μοναδική ελπίδα σωτηρίας για την κοινωνία. Εντελώς λογικά, αφού έχουν δεχθεί τη βασική πρόταση (την οποία θεωρούμε εντελώς λαθεμένη) ότι η σκέψη προηγείται της ζωής, ότι η θεωρία βρίσκεται μπροστά από την κοινωνική εμπειρία και, επομένως, ότι η κοινωνική επιστήμη πρέπει ν' αποτελέσει την αφετηρία για όλες τις κοινωνικές εξεγέρσεις και αναδιρθώσεις, καταλήγουν αναπόφευκτα στο συμπέρασμα ότι επειδή η σκέψη, η θεωρία κι η επιστήμη βρίσκονται στη διάθεση λίγων, τουλάχιστον στη σημερινή εποχή, θα έπρεπε οι λίγοι αυτοί να είναι ηγέτες της κοινωνικής ζωής, όχι μόνο οι πρωτεργάτες αλλά κι οι ηγέτες όλων των λαϊκών κινημάτων. Αμέσως μετά την επανάσταση η νέα

κοινωνική τάξη δεν θα οργανωθεί με την ελεύθερη σύνδεση των λαϊκών οργανώσεων ή ενώσεων, τοπικών και περιφερειακών, απ' τη δάση προς τα πάνω, σύμφωνα με τις απαιτήσεις και τα ένστικτα των ανθρώπων, παρά μόνο με τη δικτατορική εξουσία, αυτής της μορφωμένης μειοψηφίας που υποτίθεται ότι εκπροσωπεί τη λαϊκή θέληση.

Ό μύθος μιας ψευτοαντιπροσωπευτικής Κυβέρνησης χρησιμεύει για ν' αποκρύψει την κυριαρχία των μαζών από μια προνομιούχα «ελίτ», μια μειοψηφία πού έχει εκλεγεί απ' τις λαϊκές μάζες, οι οποίες είναι παγιδευμένες και δεν ξέρουν για ποιόν ή γιατί ψηφίζουν. Πάνω σ' αυτή την τεχνητή κι αφηρημένη έκφραση εκείνου που λαθεμένα φαντάζονται ότι αποτελεί τη λαϊκή θέληση και για την οποία οι πραγματικοί άνθρωποι δεν έχουν την παραμικρή ιδέα, κατασκευάζουν τόσο τη θεωρία του Κρατισμού όσο και τη θεωρία της αποκαλούμενης επαναστατικής δικτατορίας.

Οι διαφορές μεταξύ επαναστατικής δικτατορίας και κρατισμού είναι μηδαμινές» κι οι δυο βασικά εκπροσωπούν τον ίδιο κανόνα της κυριαρχίας της μειοψηφίας πάνω στην πλειοψηφία, στ' όνομα της υποτιθέμενης «ηλιθιότητας» των δεύτερων και της υποτιθέμενης «ευφυΐας» των πρώτων, επομένως είναι κι οι δύο εξίσου αντιδραστικοί, αφού κι οι δύο

άμεσα κι αναπόφευκτα πρέπει να διατηρήσουν και να διαιωνίσουν τα πολιτικά και οικονομικά προνόμια της άρχουσας μειοψηφίας και την πολιτική και οικονομική υποδούλωση των λαϊκών μαζών.

Τώρα φαίνεται καθαρά γιατί οι δικτατορικοί επαναστάτες που αποσκοπούν στην ανατροπή των υφιστάμενων δυνάμεων και κοινωνικών δομών, για να στήσουν πάω στα ερείπια τους τις δικές τους δικτατορίες, ποτέ δεν υπήρξαν ή θα γίνουν εχθροί της κυβέρνησης αλλά, αντίθετα, θα παραμείνουν πάντοτε φανατικοί προπαγανδιστές της κυβερνητικής ιδέας. Είναι εχθροί μόνο των σύγχρονων κυβερνήσεων γιατί θέλουν να τις αντικαταστήσουν. Είναι εχθροί της σημερινής κυβερνητικής δομής γιατί αποκλείει τη δυνατότητα για μια δικτατορία τους. Ταυτόχρονα είναι οι πιο αφοσιωμένοι φίλοι της κυβερνητικής εξουσίας» γιατί, αν η επανάσταση κατάστρεφε αυτή την εξουσία, απελευθερώνοντας πραγματικά τις μάζες, θ' αποστερούσε αυτή τη ψευτοεπαναστατική μειονότητα από κάθε ελπίδα χειραγώγησης των μαζών που θα τις έκανε κληρονόμους της δικής τους κυβερνητικής πολιτικής. Έχουμε ήδη εκφράσει αρκετές φορές τη βαθιά μας αποστροφή για τις θεωρίες του Λασσάλ και του Μαρξ, που συνιστούν στους εργάτες, αν όχι σαν τελικό ιδανικό, τουλάχιστον σαν επόμενο άμεσο

στόχο την ίδρυση ενός Λαϊκού Κράτους, το οποίο, σύμφωνα με τη δική τους ερμηνεία, δεν θα είναι τίποτε άλλο παρά «το προλεταριάτο ανεβασμένο στη θέση της κυβερνητικής τάξης».

Αλλά ας μας επιτραπεί να ρωτήσουμε: αν το προλεταριάτο πρόκειται να είναι η άρχουσα τάξη, ποιόν θα εξουσιάζει; Εν ολίγοις θα διατηρηθεί κάποιο άλλο προλεταριάτο πού θα υποταχθεί σ' αυτή τη νέα αρχή, σ' αυτό το νέο κράτος. Για παράδειγμα, οι χωρικοί, πού όπως είναι γνωστό, δεν απολαμβάνουν τη συμπάθεια των Μαρξιστών, οι όποιοι τους θεωρούν ότι αντιπροσωπεύουν ένα χαμηλότερο επίπεδο κουλτούρας, θα κυβερνούνται πιθανόν από το βιομηχανικό προλεταριάτο των πόλεων. Ή αν πρέπει να προσεγγίσουμε αυτό το πράβλημα από εθνικιστική σκοπιά, οι Σλάβοι θα βρεθούν στην ίδια θέση υποταγής απέναντι στο νικηφόρο Γερμανικό προλεταριάτο, στην οποία το τελευταίο βρίσκεται τώρα, σε σχέση με τη Γερμανική αστική τάξη.

Όσο υπάρχει το Κράτος θα υπάρχει η κυριαρχία μιας τάξης απέ μια άλλη και σαν αποτέλεσμα ή υποδούλωση. Κράτος χωρίς υποδούλωση δεν είναι νοητό και γι' αυτό το λόγο είμαστε εχθροί του Κράτους.

Τι σημαίνει, ότι το προλεταριάτο θα μεταβληθεί σε άρχουσα τάξη; Είναι δυνατόν ολόκληρο το προλεταριάτο να τεθεί επικεφαλής της Κυβέρνησης; Υπάρχουν σχεδόν σαράντα εκατομμύρια Γερμανοί. Μπορούν και τα σαράντα αυτά εκατομμύρια να γίνουν μέλη της Κυβέρνησης; Σε μια τέτοια περίπτωση δεν θα υπάρχει ούτε Κυβέρνηση ούτε Κράτος, άλλα αν πρέπει να υπάρχει Κράτος θα υπάρχουν αυτοί που κυβερνούν κι εκείνοι που είναι δούλοι.

Η Μαρξιστική Θεωρία λύνει πολύ άπλα αυτό το δίλημμα. Λέγοντας Λαϊκή Κυριαρχία εννοούν την κυριαρχία ενός μικρού αριθμού αντιπροσώπων που έχουν εκλεγεί απ' το λαό. Το γενικό και το ατομικό δικαίωμα να εκλέγει κανείς τους λαϊκούς αντιπροσώπους και τους κυβερνήτες του Κράτους είναι η τελευταία λέξη των μαρξιστών, όπως επίσης και των δημοκρατών. Αυτό αποτελεί ένα ψέμα πίσω απ' το οποίο κρύβεται ο δεσποτισμός της άρχουσας μειοψηφίας, ένα ψέμα πού γίνεται ολοένα και πιο επικίνδυνο γιατί εμφανίζεται ότι εκφράζει την αποκαλούμενη λαϊκή θέληση.

Τελικά απ' οποία άποψη κι αν εξετάσουμε αυτό το θέμα, καταλήγουμε πάντοτε στο ίδιο λυπηρό συμπέρασμα, την κυριαρχία των μεγάλων λαϊκών

μαζών από μια προνομιούχα μειοψηφία. Οι μαρξιστές λένε ότι ή μειοψηφία αυτή θ' αποτελείται από εργάτες.

Ναι, πιθανόν από πρώην εργάτες, οι οποίοι μόλις γίνουν κυρίαρχοι πάνω στους λαϊκούς αντιπρόσωπους θα πάψουν να είναι εργάτες. και θα κοιτούν τις απλές εργατικές μάζες απ' τα ύψη του κυβερνητικού βάρους, δεν θα εκπροσωπούν πια το λαό παρά μόνο τον εαυτό τους και τις απαιτήσεις πού έχουν για την άσκηση της εξουσίας πάνω στο λαό. Εκείνοι πού αμφιβάλλουν γι' αυτό γνωρίζουν πολύ λίγο την Ανθρώπινη φύση.

Οι Μαρξιστές λένε ότι αυτοί οι εκλεγμένοι αντιπρόσωποι θα είναι αφοσιωμένοι και καλλιεργημένοι Σοσιαλιστές. Οι εκφράσεις «καλλιεργημένος Σοσιαλιστής», «Επιστημονικός Σοσιαλισμός» κλπ. που εμφανίζονται συνεχώς στους λόγους και στα κείμενα των οπαδών του Λασσάλ και του Μαρξ, αποδεικνύουν ότι το ψευτο-λαϊκό Κράτος δεν θα είναι τίποτ' άλλο παρά ο δεσποτικός έλεγχος του πληθυσμού από μια νέα και καθόλου μεγάλη αριθμητικά, αριστοκρατία πραγματικών και ψευτο-επιστημόνων. οι «αμόρφωτοι» άνθρωποι θ' απαλλαγούν εντελώς από τη φροντίδα της διοίκησης και θα τύχουν τη μεταχείριση μιας πειθαρχημένης αγέλης. Τι Θαυμάσια απελευθέρωση πραγματικά!

Οι Μαρξιστές γνωρίζουν καλά αυτή την αντίφαση και αντιλαμβάνονται ότι μια Κυβέρνηση από επιστήμονες θα είναι μια πραγματική δικτατορία ανεξάρτητα απ' τη δημοκρατική της μορφή. Παρηγορούνται όμως με την ιδέα ότι αυτή η κυριαρχία θα είναι προσωρινή. Λένε ότι η μόνη φροντίδα και σκοπός θα είναι η μόρφωση και το ανέβασμα του λαού οικονομικά και πολιτικά σ' ένα τέτοιο επίπεδο, ώστε μια κυβέρνηση αυτής της μορφής να γίνει σύντομα άχρηστη και το Κράτος, αφού χάσει τον πολιτικό ή καταπιεστικό του χαρακτήρα, να εξελιχθεί σε μια εντελώς ελεύθερη οργάνωση οικονομικών συμφερόντων και κομμούνων.

Υπάρχει μια σοβαρή αντίφαση μέσα σ' αυτή τη θεωρία. Αν το Κράτος τους είναι πραγματικά λαϊκό, γιατί να το καταργήσουν; Κι αφού το Κράτος χρειάζεται για ν' απελευθερώσει τους εργάτες, τότε οι εργάτες δεν είναι ακόμα ελεύθεροι. Επομένως γιατί να ονομάζεται Λαϊκό Κράτος; Με την πολεμική μας ενάντια σ' αυτούς, τους αναγκάσαμε ν' αντιληφθούν ότι ή ελευθερία ή η αναρχία, που έχει το νόημα μιας ελεύθερης οργάνωσης των εργατικών μαζών, απ' τη βάση προς τα πάνω, αποτελεί τον τελικό σκοπό της κοινωνικής ανάπτυξης κι ότι κάθε Κράτος, χωρίς να εξαιρέσουμε το Λαϊκό Κράτος τους, αποτελεί ζυγό που οδηγεί στη δημιουργία του

δεσποτισμού απ' τη μια μεριά και της υποδούλωσης απ' την άλλη. Λένε ότι μια τέτοια καταπιεστική δικτατορία είναι ένα μεταδοτικό στάδιο στο δρόμο για την κατάκτηση της απόλυτης ελευθερίας για τους ανθρώπους» η αναρχία κι η ελευθερία αποτελούν το σκοπό, ενώ το Κράτος κι η δικτατορία το μέσο κι έτσι για ν' απελευθερωθούν οι λαϊκές μάζες πρέπει πρώτα να υποδουλωθούν!

Η πολεμική μας πάνω σ' αυτή την αντίφαση σταματάει εδώ. Οι Μαρξιστές επιμένουν ότι μόνο μια δικτατορία (φυσικά η δική τους) μπορεί να δώσει την ελευθερία στο λαό. Απαντούμε, ότι κάθε δικτατορία δεν έχει κανένα άλλο σκοπό παρά μόνο την αυτοσυντήρηση της κι ότι το μόνο που μπορεί να γεννήσει και να διαποτίσει μ' αυτό τους ανθρώπους που την υπομένουν είναι η υποδούλωση. Η ελευθερία μπορεί να γεννηθεί μόνο από την ελευθερία, με μια ομαδική λαϊκή εξέγερση και με μια εθελοντική οργάνωση των ανθρώπων απ' τη βάση προς τα πάνω.

Η κοινωνική θεωρία των αντικρατικών Σοσιαλιστών ή Αναρχικών τους οδηγεί άμεσα κι αναπόφευκτα, σε ρήξη μ' όλες τις μορφές Κράτους, μ' όλα τα διάφορα ρεύματα της αστικής πολιτικής και δεν αφήνει καμιά εκλογή παρά μόνο την Κοινωνική Επανάσταση. Η αντίθετη θεωρία, ο Κρατικός

Κομμουνισμός κι η εξουσία των επιστημόνων, προσελκύει και προκαλεί σύγχυση στους οπαδούς της και κάτω απ' το πρόσχημα της πολιτικής τακτικής δημιουργεί συνεχώς δοσοληψίες με τις κυβερνήσεις και τα διάφορα αστικά πολιτικά κόμματα και βαδίζει μοιραία στην κατεύθυνση της αντίδρασης.

Το θεμελιακό σημείο αυτού του προγράμματος είναι ότι μόνο το Κράτος πρόκειται ν' απελευθερώσει το (ψευτο) προλεταριάτο. Για να το επιτύχει αυτό, το Κράτος πρέπει να είναι σύμφωνο με την απελευθέρωση του προλεταριάτου απ' την καταπίεση του αστικού καπιταλισμού. Πώς είναι δυνατό να μεταδοθεί μια τέτοια θέληση στο Κράτος; Το προλεταριάτο πρέπει να πάρει στην κατοχή του το Κράτος με μια επανάσταση — μια ηρωική επιχείρηση. Αλλά μόλις το προλεταριάτο καταλάβει το Κράτος πρέπει αμέσως να κινηθεί για να καταργήσει αυτόματα την αιώνια αυτή φυλακή των ανθρώπων. Αλλά σύμφωνα με τον κύριο Μαρξ, οι άνθρωποι, όχι μόνο δεν πρέπει να καταργήσουν το Κράτος, αλλ' αντίθετα πρέπει να το δυναμώσουν και να το επεκτείνουν και τελικά να το αφήσουν στην πλήρη διάθεση των ευεργετών, κηδεμόνων και δασκάλων τους — των ηγετών του Κομμουνιστικού Κόμματος, δηλαδή στον κύριο Μαρξ και τους φίλους του —

που θα τους απελευθερώσουν τότε με το δικό τους τρόπο. Θα συγκεντρώσουν όλη τη διοικητική εξουσία στα στιβαρά χέρια τους, γιατί ο αμαθής λαός χρειάζεται μια ισχυρή κηδεμονία και θα δημιουργήσουν μια κεντρική Κρατική Τράπεζα, που θα ελέγχει επίσης όλο το εμπόριο, τη Βιομηχανία, τη γεωργία ακόμη και την επιστήμη. Οι Λαϊκές μάζες θα χωριστούν σε δυο στρατιές, τη γεωργική και τη βιομηχανική, κάτω απ' την άμεση διοίκηση των Κρατικών μηχανικών, που θ' αποτελέσουν τη νέα προνομιά πολιτικοεπιστημονική τάξη.

Το κείμενο αυτό περιλαμβάνεται στην ελληνική έκδοση (σ.σ. 94-103) του έργου του Μιχαήλ Μπακούνιν «Η Παρισινή Κομμούνια και η ιδέα του Κράτους», σε μετάφραση Τζακ Λουμάλα και επιμέλεια Γ. Ξυλαγκρά (μέσα στη δικτατορία, μάλλον το 1972) Εκδόσεις «Ελεύθερος Τύπος». Η μετάφραση έγινε από την αγγλική γλώσσα και η επιλογή των κειμένων που περιλαμβάνονται στο βιβλίο έγινε από την επίσης αγγλική έκδοση-συλλογή των έργων του Μπακούνιν με τίτλο «Bakunin on Anarchy», που επιμελήθηκε ο Σαμ Ντόλγκοφ και εκδόθηκε στις ΗΠΑ από τον οίκο Random House. (Αναδημοσίευση από Anarkismo.net)